

PROMOTION OF RES-E PRODUCED IN CAPACITIES OF THE PROSUMERS

PROMOVAREA ENERGIEI ELECTRICE DIN SURSE REGENERABILE PRODUSE IN CAPACITATI APARTINAND PROSUMATORILOR

Ion DUMITRU¹

***Abstract:** The article presents considerations regarding the stage and perspective of promoting the production of E-SRE in production capacities belonging to prosumers*

Keywords: self-consumer, RES-E, aggregation, active client, renewable energy communities.

***Rezumat:** Articolul prezintă considerente privind stadiul și perspectiva promovării producției de E-SRE în capacitățile de producție aparținând prosumatorilor.*

Cuvinte cheie: prosumator, E-SRE, agregare, client activ, comunități de E-SRE

1. Evoluția legislației în domeniul promovării producerii energiei electrice din surse regenerabile

Promovarea producerii E-SRE² reprezintă un imperativ al perioadei actuale la nivelul Uniunii Europene motivat de: protecția mediului, creșterea independenței energetice față de importuri prin diversificarea surselor de aprovizionare cu energie, precum și motive de ordin economic și de coeziune socială. În consecință, având în vedere nivelul relativ ridicat al costurilor investiționale aferente producerii E-SRE, toate statele europene au instituit sisteme de sprijin a acesteia.

Potrivit prevederilor Legii nr. 220/2008³, s-au stabilit cotele anuale obligatorii de certificate verzi pentru perioada 2008÷2020, în intervalul

¹ Dr. inginer, ANRE, Romania, e-mail: ion.dumitru@anre.ro

² energia electrica din surse regenerabile de energie

³ Legea nr. 220/2008 pentru stabilirea sistemului de promovare a producerii energiei din surse regenerabile de energie, republicată, cu modificări și completări ulterioare

5.26%-16.8%. În forma adoptată la acel moment sistemul de promovare a devenit mai atractiv pentru investitori introducând facilități noi, printre care și acordarea unui număr mai mare de certificate verzi, diferențiat în funcție de tipul tehnologiei de producere a E-SRE.

Prin intrarea în vigoare a prevederilor Directivei 2009/28/CE⁴ obiectivul stabilit pentru România privind ponderea energiei din surse regenerabile de energie în consumul final brut de energie, pentru anul 2020 a fost stabilit la 24%. De asemenea, a fost elaborat Planul național de acțiune în domeniul E-SRE, prezentat de autoritățile române Comisiei Europene în septembrie 2010, unde se reiterează angajamentul României de a atinge nivelul țintelor naționale privind ponderea energiei electrice produse din surse regenerabile de energie în consumul final de energie electrică în perspectiva anilor 2010, 2015 și 2020, de respectiv, 33%, 35% și 38%.

Sistemul de promovare a producerii E-SRE instituit prin Legea nr. 220/2008 a fost autorizat de către Comisia Europeană în iulie 2011 prin *Decizia C (2011) 4938 privind ajutorul de stat SA 33134 (20011/N) pentru România – certificate verzi pentru promovarea producerii energiei electrice din surse regenerabile de energie.*

Sistemul de promovare a producerii E-SRE instituit prin Legea nr. 220/2008, a fost autorizat de către Comisia Europeană în iulie 2011 prin *Decizia C (2011) 4938 privind ajutorul de stat SA 33134 (20011/N) pentru România – certificate verzi pentru promovarea producerii energiei electrice din surse regenerabile de energie*, modificat în anul 2015 prin *Decizia C(2015) 2886*, iar în anul 2016 prin *Decizia C(2016) 8865/2016*.

În aplicarea legislației primare în domeniul promovării energiei electrice produse din surse regenerabile de energie, care de-a lungul timpului a suferit numeroase modificări și completări (HG nr. 1892/2004 a fost modificat și completat prin HG nr. 958/2006, iar Legea nr. 220/2008 a fost modificată și completată prin OG nr.29/2010, Legea nr. 139/2010, OUG nr. 88/2011, Legea nr. 134/2012, OUG nr. 57/2013, Legea nr. 23/2014, Legea nr. 122/2015, OUG nr. 24/2017 și Legea nr. 184/2018), ANRE a elaborat și, ulterior, modificat și completat cadrul de reglementare specific acestui domeniu.

⁴ Directiva 2009/28/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 23 aprilie 2009 privind promovarea utilizării energiei din surse regenerabile, de modificare și ulterior de abrogare a Directivelor 2001/77/CE și 2003/30/CE

2. Prosumatorii⁵ și cadrul de reglementare emis pentru promovarea acestora

Intrarea în vigoare a Legii nr. 184/2018⁶ a creat premisele pentru stabilirea cadrului de reglementare pentru energia electrică produsă în capacități electrice din surse regenerabile cu putere electrică instalată de cel mult 27 kW aparținând prosumatorilor:

➤ *Ordinul ANRE nr. 226/2018 pentru aprobarea regulilor de comercializare a energiei electrice produse în centrale electrice din surse regenerabile cu putere electrică instalată de cel mult 27 kW aparținând prosumatorilor*

➤ *Ordinul ANRE nr. 227/2018 pentru aprobarea Contractului-cadru de vânzare-cumpărare a energiei electrice produse de prosumatorii care dețin centrale electrice de producere a energiei electrice din surse regenerabile cu puterea instalată de cel mult 27 kW pe loc de consum și pentru modificarea unor reglementări din sectorul energiei electrice*

➤ *Ordinul ANRE nr. 228/2018 pentru aprobarea Normei tehnice "Condiții tehnice de racordare la rețelele electrice de interes public pentru prosumatorii cu injecție de putere activă în rețea"*

Conform prevederilor din Legea nr. 220/2008 prosumatorii sunt consumatorii de energie electrică (Legea nr. 123/2012 pune semnul egal între consumatori și clienți finali în art. 3 pct. 13 din legea sus-menționată) persoane fizice sau juridice care îndeplinesc simultan, următoarele condiții:

- dețin⁷ instalații de producere a energiei electrice sau instalații de producere a energiei electrice și termice în cogenerare⁸.

⁵ Sunt acceptați următorii termeni pentru noțiunea de "utilizator activ": prosumator, proconsumator

⁶ Legea nr. 184/2018 pentru aprobarea Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 24/2017 privind modificarea și completarea Legii nr. 220/2008 pentru stabilirea sistemului de promovare a producerii energiei din surse regenerabile de energie și pentru modificarea unor acte normative

⁷ în esență orice consumator care deține legal cu orice titlu (ex. contract de vânzare cumpărare, certificat de moștenitor, contract de donație, contract de închiriere, contract de comodat, contract de leasing etc.), instalația de producere a energiei electrice poate să devină prosumator

⁸ o instalație de producere a energiei electrice și termice în cogenerare este acea instalație în care se produce simultan energie electrică și energie termică, iar energia termică este utilizată la încălzirea de spații de locuit, ca apa caldă menajeră sau, la persoanele juridice, în procese tehnologice

- activitatea lor specifică nu este producerea energiei electrice, respectiv în cazul persoanelor juridice nu trebuie să existe cod CAEN aferent producerii de energie electrică definit în cadrul activității principale, iar persoanele fizice autorizate nu trebuie să presteze activități de producere a energiei electrice. În cazul persoanelor fizice fără activități economice este indicat ca puterea instalată a capacității de producere existente sau care se va instala să nu fie mai mare decât puterea aprobată pentru consum existentă pe avizul de racordare deoarece există riscul de a se considera că desfășoară o activitate economică și îi este acordat un ajutor de stat.

- consumă, pot stoca și vinde energia electrică produsă din surse regenerabile de energie produsă în clădirile lor, inclusiv un bloc de apartamente, o zonă rezidențială, un amplasament de servicii partajat, comercial sau industrial sau în același sistem de distribuție închis, cu condiția ca, în cazul consumatorilor autonomi necasnici de energie din surse regenerabile, aceste activități să nu constituie activitatea lor comercială sau profesională primară [1].

Producătorul de E-SRE care deține o unitate de producere a energiei electrice din surse regenerabile de energie cu putere electrică instalată de cel mult 27 kW pe loc de consum se adresează operatorului de distribuție la rețeaua căruia este racordată unitatea de producere a energiei electrice din surse regenerabile de energie pentru certificarea calității de prosumator [2].

Operatorul de distribuție emite certificatul de racordare pentru locul de consum și de producere respectiv completat la rubrica „Alte precizări/condiții“, cu calitatea de prosumator [2].

3. Statutul de prosumator o provocare pentru micul producător E-SRE

Certificarea calității de prosumator *este necesară având în vedere următoarele aspecte:*

- management eficient al rețelei electrice de către distribuitor prin cunoașterea inventarului de instalații de producere de energie electrică de acest gen;

- cantitatea de energie electrică din surse regenerabile de energie produsă în instalațiile deținute de către prosumatori, face parte din ponderea de energie electrică regenerabilă realizată de România, în consecință trebuie măsurată în acest sens;

- pe baza certificatului de racordare completat cu calitatea de prosumator se încheie contractul de vânzare-cumpărare a energiei electrice, astfel încât prosumatorul poate comercializa energie electrică.

Principalele facilități de care beneficiază prosumatorii⁹ sunt:

- pot vinde energia electrică produsă și livrată în rețeaua electrică furnizorilor de energie electrică cu care aceștia au încheiate contracte de furnizare a energiei electrice, după certificarea calității de prosumator (art. 14 alin. (6) din Legea 220/2008). Activitatea de comercializare pentru prosumatorii persoane fizice este posibilă fără înregistrarea și autorizarea funcționării acestora [1];

- Furnizorii de energie electrică sunt obligați, la solicitarea prosumatorilor, cu care aceștia au încheiate contracte de furnizare a energiei electrice, să achiziționeze energia electrică produsă și livrată în rețeaua electrică. În acest scop furnizorul este obligat să prezinte prosumatorului în termen de 10 zile de la solicitare, un contract de vânzare-cumpărare a energiei electrice, conform contractului-cadru [3];

- beneficiază din partea furnizorului de energie electrică cu care aceștia au încheiate contracte de furnizare a energiei electrice de serviciul de regularizare financiară între energia livrată și energia consumată din rețea;

- persoane fizice (prosumatori) sunt exceptate de la obligația de achiziție anuală și trimestrială de certificate verzi pentru energia electrică produsă și utilizată pentru consumul final propriu, altul decât consumul propriu tehnologic al centralei electrice

- persoane fizice (prosumatori) sunt exceptate/scutite de la plata tuturor obligațiilor fiscale aferente cantității de energie electrică produsă și utilizată pentru autoconsum sau vândută furnizorilor;

În privința promovării producerii E-SRE distribuite alături de reglementarea statutului de prosumator și a facilităților tehnice amintite în antecedentă, se acordă o atenție deosebită finanțării prosumatorilor în acest sens fiind de actualitate două programe aflate în coordonarea Ministerului Mediului:

❖ **Ordinul viceprim-ministru, Ministerul Mediului nr. 1287/2018**¹⁰ este un program în derulare care permite finanțarea fiecărui proiect de

⁹ prosumatorii care dețin instalații de producere a energiei electrice din surse regenerabile de energie cu puterea electrică instalată de cel mult 27 kW pe loc de consum

¹⁰ **Ordinul viceprim-ministru, Ministerul Mediului nr. 1287/2018** pentru aprobarea Ghidului de finanțare a Programului privind instalarea sistemelor de panouri fotovoltaice pentru producerea de energie electrică, în vederea acoperirii necesarului de consum și livrării surplusului în rețeaua națională

prosumator de 3 kW, în proporție de 90% din valoarea investiției, cu o limită superioară de 20000 Lei. Programul se bucura de un interes foarte mare, iar prin finalizarea acestuia se anticipează apariția a cca. 33000 de prosumatori;

❖ **Ordinul viceprim-ministru, Ministerul Mediului nr. 1305/2018**¹¹ este un program cu o altă țintă decât cel precedent, având în vedere că promovează instalarea de sisteme fotovoltaice pentru gospodăriile izolate neracordate la rețeaua de distribuție a energiei electrice. În cadrul acestui program se vor finanța proiecte în proporție de 100% din valoarea investiției, cu o limită superioară de 25000 Lei.

4. Perspective ale cadrului de reglementare pentru prosumatori

Facilitățile tehnice reglementate de către Legea nr. 220/2008 și finanțările promovate de către Ministerul Mediului amintite în antecedentă au fost amplu dezbătute în spațiul public, iar ANRE ca autoritate de reglementare care dezvoltă cadrul de reglementare secundar pentru promovarea prosumatorilor s-a confruntat de-a lungul întregului proces de implementare, cu situații în care a trebuit să ofere informații suplimentare în ceea ce privește evoluția dar și perspectiva cadrului de reglementare pentru prosumatori. În acest sens, s-a constatat nevoia de precizarea unor elemente suplimentare cadrului de reglementare materializate sub forma unui

Ghid al prosumatorului care comercializează energie electrică la preț reglementat publicat pe site-ul ANRE. Autoritatea a subliniat faptul că acest material informativ va fi periodic revizuit și, în acest sens, participanții pe piață au fost invitați să prezinte observații sau propuneri pentru a-și îmbunătăți conținutul. În acest context, după unele aspecte raportate de furnizorii de energie electrică la ANRE, experții din cadrul ANRE - Departamentul de Eficiență Energetică au deja în vedere o nouă versiune a *Ghidului Prosumatorului*, care va aduce noi elemente, cum ar fi:

- Prevederi legate de agregarea producătorilor E-SRE;
- Simplificarea soluției de racordare pentru capacități sub 30 kVA, care este stabilită în baza fișei de soluție;

¹¹ **Ordinul viceprim-ministru, Ministerul Mediului nr. 1305/2018** pentru aprobarea Ghidului de finanțare a Programului privind instalarea de sisteme fotovoltaice pentru gospodăriile izolate neracordate la rețeaua de distribuție a energiei electrice

➤ Prosumatorii pot efectua lucrările de instalare pe acoperișul clădirilor cu panouri fotovoltaice pentru producerea de energie electrică și / sau panouri; solare pentru încălzire sau pregătirea apei calde fără autorizarea construcției;

➤ Compensarea între valoarea E-SRE produsă și livrată în rețeaua electrică și cea a E-SRE consumată din rețeaua electrică de prosumatori.

La acest moment, autoritățile statului sunt preocupate de transpunerea prevederilor pachetului legislativ european Pachetul energie curată pentru toți europenii¹², urmare a implementării de noi reguli în privința pieței de energie electrică și promovarea în continuare a producerii E-SRE prin stabilire de noi ținte ambițioase la nivel european, în consecință asistăm la o adevărată provocare în ceea ce privește:

- crearea și asigurarea funcționării unei piețe de energiei electrică integrate, competitive, axate pe consumator, flexibile, echitabile și transparente;

- promovarea utilizării surselor noi și regenerabile de energie precum și implementarea electromobilității, în vederea realizării unui sistem sustenabil cu emisii scăzute de dioxid de carbon;

- asigurarea de mijloace fiabile și competitive din punctul de vedere al costurilor pentru a echilibra sarcina în rețeaua electrică, cum ar fi sistemele de stocare a energiei;

- apariția de noi actori în piața de energie electrică: client activ¹³, agregator independent¹⁴ și comunitate de E-SRE a cetățenilor¹⁵.

¹² Clean energy for all Europeans package completed: good for consumers, good for growth and jobs, and good for the planet

¹³ client final, sau un grup de clienți finali ce acționează împreună, care consumă sau stochează energie electrică produsă, care vinde energie electrică auto-produsă sau participă la programe de flexibilitate sau de eficiență energetică, cu condiția ca activitățile respective să nu constituie principala lor activitate comercială sau profesională

¹⁴ înseamnă un participant la piață implicat în agregare și care nu este afiliat furnizorului clientului său

¹⁵ entitate juridică care este bazată pe o participare voluntară și deschisă și este controlată efectiv de către membri sau acționari persoane fizice, autorități locale, inclusiv municipalități, sau întreprinderi mici. De asemenea, are ca principal obiectiv oferirea unor avantaje de mediu, economice sau sociale pentru membrii sau acționarii săi sau pentru zonele locale în care funcționează, mai degrabă decât acela de a genera profituri financiare. Totodată, se poate implica în producere, inclusiv producerea din surse regenerabile, distribuție, furnizare, consum, agregare, stocarea energiei, servicii de eficiență energetică, sau în servicii de încărcare pentru autovehicule electrice ori poate să furnizeze alte servicii energetice membrilor sau acționarilor săi

5. Concluzii

În încheiere, se poate reține faptul că, în privința promovării producerii energiei electrice distribuite și de satisfacere a consumului local în România, din perspectiva producerii de E-SRE s-au făcut pași importanți până în prezent, iar pentru că se anticipează schimbări importante atât în piața de energie electrică cât și în promovarea producerii E-SRE, prin valențele pe care le capătă în flexibilizare având în vedere apariția și utilizarea de capacități stocare a energiei electrice dar și coordonarea prin utilizarea tehnicilor de digitalizare de tip Internetul Obiectelor (eng. IoT¹⁶). Perspectiva ce se conturează anunță deci o confruntare între vechi și nou, tranziția de la o producere a energiei electrice centralizate la una descentralizată, în fond o importantă schimbare de abordare la nivel european, în ceea ce reprezintă producerea energiei electrice și în particular producerea E-SRE, punând în centrul atenției ca beneficiar clientul final.

REFERENCES

- [1] *** “Legea nr. 220/2008 pentru stabilirea sistemului de promovare a producerii energiei din surse regenerabile de energie, republicată, cu modificări și completări ulterioare”
- [2] ANRE, “Ordinul președintelui ANRE nr. 226/2018 pentru aprobarea regulilor de comercializare a energiei electrice produse în centrale electrice din surse Regenerabile cu puterea electrică instalată de cel mult 27 kW aparținând prosumatorilor, cu modificări și completări ulterioare”.
- [3] ANRE, “Ordinul președintelui ANRE nr. 227/2018 pentru aprobarea Contractului-cadru de vânzare-cumpărare a energiei electrice produse de prosumatori care dețin centrale electrice de producere a energiei electrice din surse Regenerabile cu puterea instalată de cel mult 27 kW pe loc de consum și pentru modificarea unor reglementari din sectorul energiei electrice, cu modificări și completări ulterioare”.

¹⁶ Internetul obiectelor (în engleză Internet of Things, abreviat IoT) concept ce presupune folosirea Internetului pentru a conecta între ele diferite dispozitive, servicii și sisteme automate, formând astfel o rețea de obiecte